

افسانه های آفرینش

هر ده چین

روزگار عظمت و تمدن مردم چین، از تعمامی ملتهای بزرگ که امروز - شاید به جز هندوستان و مصر - کهن تر بوده است. بیش از دو هزار سال پیش، دانشمندان چینی کتاب می نوشتند، و هنرمندان چینی، شاهکارهای نقاشی می آفریدند، و پیکرها و ظرفهای زیبا، از کل و سنگ و چینی می ساختند.

داستانی که به دنبال می آید، آمیزه ای از دوشیوه فکر در چین باستان است. بخشی از آن شیوه دانایان، و بخش دیگر داستانی است، که چون آساتر در کلام، و نیز در تصویر می گنجید، بیاد مردم مانده است.

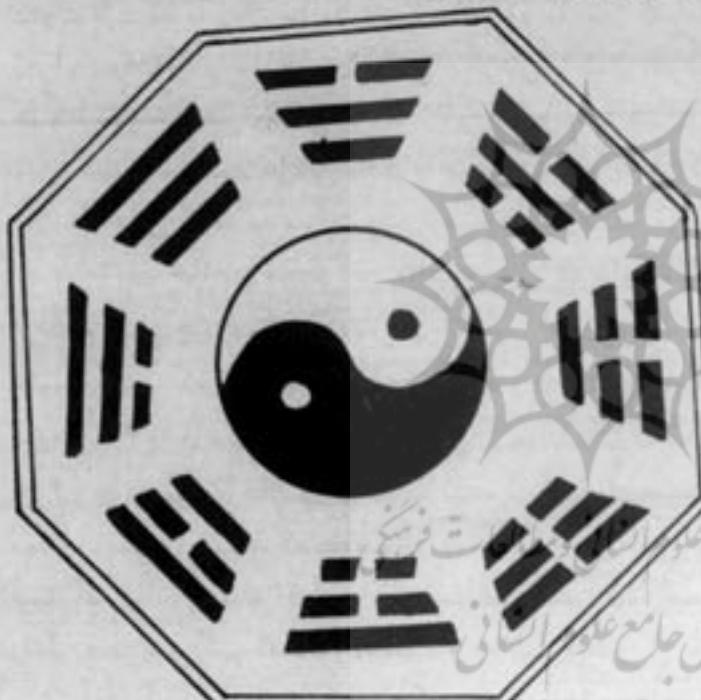
اندیشه های بزرگی را که در بخش اول داستان است، در روزگار قدیم، هنرمندی بزرگ به تصویر در آورده است. البته نمی توان تصویر آنندیشه را کشید، اما می توان حالاتی را که آنندیشه ای بزرگ بر می انگیزد، با تصویر الفا کرد.

و نیز آنکه از آن را نشان

نشان «یانگ» و «یین» خاص کیهانی

داد. چنین تصویری را «سبل» یا «نمودار» می نامیم. این که در اینجا آمده، یکی از «نمودار» های بزرگ جهان است.

دایره ای که بر گرد تصویر میانی است، نمودار احساسی است که چینیان از آنندیشه «تا او» در خود می راپند. و «تاو» علت اصلی، و سرچشمۀ بزرگ هستی است، که ینهان از نظر، همه جا، و هر چیز را دربر گرفته است. دو شکل خمیده، سبید و میاه، که به دنبال هم چرخ می زندند، «یانگ» و «یین» هم، دو عنصر متناض آفرینشند. هشت طرح پیرامون «یانگ» و «یین»، دسه خطوط های هشت گانه نام دارند، و هر یک از آنها دارای سه بخش است. خط دراز تر نمودار «یانگ»، و کوتاهتر از آن «یین»

است . در هریک از مطرحهای هشت کانه ، این دو نشانه ، بنوعی ، با هم آمیخته‌اند . و این نمودار آنست که « یانگ » و « بین » بر اههای گوناگون ، در جاهای زمانهای گوناگون باهم می‌آمیزند .

« یانگ » ، و « بین » ، و « یانگوی گورزاد »

« یانگو » ، پیاری ازدها و سیمرغ مقدس وستگ پشت ، جهان را می‌سازد .
پیش از آغاز زمان - پیش از پیدایش آسمان و زمین - « تالو » ، علت اصلی و سرچشمۀ بزرگ هستی ، وجود داشت . همه چیز از « تالو » پدید آمد ، و هر چه هست وابسته « تالو » است .

« تالو » همه جا را فرا گرفت . « تالو » از « کوچکترین » ، کوچکتر و از « بزرگترین » ، بزرگتر بود .

« تالو » می‌توانست همه چیز را در هم ریزد ، و دگرگون سازد . این بود که « تالو » دو عنصر بزرگ ، « یانگ » و « بین » را پیدایداورد .
« یانگ » و « بین » را نمی‌توان دید ؛ از نیرو ، شناساندن آنها دشوار است .

اما هرچه هستند، بسیار پر ارجند، زیرا هر آنچه هست، ازین دو نیرو پدید آمده است.

«بانگ» و «بین» ضد بکدیگرند.

«بانگ» مانند مرد است؛ «بین» مانند زن.

«بانگ» در تلاش است؛ «بین» آرام.

«بانگ» مانند روز است؛ «بین» مانند شب.

«بانگ» مانند تابستان است؛ «بین» مانند زمستان.

«بانگ» مانند آسمان است؛ «بین» مانند زمین.

«بانگ» چون کل شکوفان است؛ «بین» چون برگ خزان.

«بانگ» چون از مادر زادن است؛ «بین» چون مردن.

«بانگ» از «بین» نیکتر بیست. «بین» از «بانگ»، نیکتر نیست. هر دو نیکند.

و بدینسان، در آغاز «بانگ» و «بین» بود؛ هریک از آنها ضد دیگری بود. همچنان که «بانگ» و «بین»، دور می‌گشتند و درهم می‌آمیختند، ذرات حیاتی که در هریک از آنها بود، بهم پیوست و حیاتی واحد شد؛ و این حیات تازه، رویه رشد نهاد، و جداری چون پوست تخمرغ بر کرد آن روئید. باگذشت دورانهای بیشمار، که از درازی در خیال هیچکس نمی‌کنجد، جرئت‌منه حیات در میان «خاگ کیهانی» نمود کرد، تا آنکه سرانجام بیرون‌مند شد.

آنگاه، از درون خاگ عظیم، صدای کویش پتکی برخاست. اند کی بعد، گورزادی پشم آسود و تاهنجار، «پانکو» نام، چون جو جهای که بمعنقار از میان تخم راه به بیرون کشاید، جدار «خاگ» را شکست، و از آن بیرون آمد. «پانکو» دوشان بر سرداشت؛ و دو دندان، چون نیش کراز، از میان آرواره‌های بیرون‌می‌شود بود. چون خرس، نتش از پشم پوشیده بود. پتکی به دست چپ داشت، و قلمدرزی^{۲۷} به دست راست. «پانکو»، چون از خاگ بیرون آمد، به «بانگ» و «بین» پرداخت، و آن دو را به شکل‌های گوناگون آراست. زمین را سبز و تخت ساخت، و پهنه عظیمی از آب بر آن دوانید. آسمان را پدید آورد؛ آن را بلند کرد و بر فراز زمین جای داد. سپس، با قلمدرزش بخرد کردن صخره‌های روی زمین پرداخت. خرده‌ها را بر هم آنباشت، و کوههای بلند ساخت. با کویش پتکش، دره‌های ژرف ساخت. بستر رودهارا پدید آورد، و آب را فرمان داد، تابه درون آنها روان شود. با دم خود، تسمیها بر پهنه کیتی وزان کرد. و چون چشمان خود را گشود، روشنی به هر سو تایید.

روزها می‌گذشتند، و «پانکو» همچنان سرگرم پرداختن آسمان و زمین بود. هر روزی که کار می‌کرد، هفت وجب بر قامتش افزوده می‌شد؛ و هر روز، هفت وجب آسمان را بالآخر می‌برد. مجموع روزهای که «پانکو» کار کرد، هیجده هزار سال بود—

^{۲۷} خاگ: تخم؛ وخاگینه از آست.

^{۲۸} قلم درز: از افزارهای سنگ تراشی.

برخی براین کمانند که هشتصد هزار سال کار کرده است .
و بدینسان ، « پانکو » چون از کار فارغ شد ، دیگر کورزاد نبود : بلند ترین
جمله غولها شده بود . و آسمان بیحد بلند ، و زمین بغايت فراخ بود .
اما باز ، « پانکو » شگفتیهای دیگر پیدید آورد : بر کف دست راستش کلمه « آفتاب »
و بر دست چپش ، « ماه » را نوشت . دو دست خود را فرا برد ، و آسمان بلندالمس کرد .
سپس کلمه « آفتاب » را بر زبان راند ، هفت بار آن را باز گو کرد : و آفتاب
پدید آمد . کلمه « ماه » را بر زبان راند : هفت بار آن را باز گو کرد ، و ماه در آسمان
پدیدار شد . پس از آن ، ستارگان دیگر را آفرید ، تا شباهی آسمان را روشن کنند .
سرانجام ، چون کار آفرینش آسمان و زمین پایان یافت ، « پانکو » بر زمین خواهد ومرد .
پس از مرگ ، از سرش کوهها پدید آمدند . نفس ابرو باد ، و صدا یش تقدرشد .
از خون وی رودهای بزرگ پرآب پرخاست . از گوشت تنفس خاک پدید آمد ، واژپوست
و مویش ، گیاهان و درختان ، واز استخوانها و دندانها یش ، فلزها و سنگها و گوهرها عرضش
باران شد ، و شیشهای تنفس به آدمیان بدل گشتند . این آدمیان بزرگ شدند؛ و شمارشان
رویه فزونی نهاد : چه ، رامعشق ورزیدن و بجه آوردن را آموختند . آهسته سخت آهسته ،
با گذشت قرنها ، زیر کتر و زیر کتر شدند .

درین میان ، « پانگ » و « بین » - که « علت اصلی » ، « تا او » ، هستی را
پدانان آغاز کرده بود - همه جا ، پیوسته در ایشان ، و در تمامی چیزها می بود . این
دو عنصر متنضاد ، همواره بهم آمیخته بوده اند ، و یکدیگر را باری کرده اند . - مرد و
زن ، روشنائی و تاریکی ، گرما و سرما ، روز و شب . « پانگ » و « بین » هر دو یکند .

ترجمه منوچهر انور

ازدها، نمودار قدرت و حرارت